

Posudek školitele na diplomovou práci Ludmily Konečné „Vývoj újmy působené konfliktními zvláště chráněnými druhy volně žijících živočichů v ČR“

Předkládaná diplomová práce Ludmily Konečné čítá celkem 84 stran a obsahuje Q12 grafů, 9 map a 16 tabulek včetně přílohy.

Vyplácení náhrad za újmu způsobenou volně žijícími živočichy, ať už ze státního rozpočtu nebo prostředků nevládních organizací, patří mezi tradiční způsoby, jak omezit poměrně častý konflikt mezi člověkem a volně žijícími živočichy, nejčastěji ptačími a savčími predátory. V České republice se o této možnosti vážně uvažovalo již při přípravě zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, nicméně legislativní podoba se dočkala až přijetím zákona č. 115/2000 Sb. o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, v platném znění. Přestože se nakonec schválená právní norma v řadě aspektů od návrhu, zpracovaného státní ochranou přírody, odlišuje (kupř. z textu vypadla možnost, aby se v oblasti, kde se současně vyskytují vlci obecní a zdivočelí kříženci vlka a ferální psi domácí, hradila stejně jako v SRN újma, kterou má na svědomí velká psovitá šelma, neprošla možnost dotace kombinované s výhodnou státní půjčkou na nutná technická preventivní opatření dobře fungující v některých západoevropských zemích), státní správa kompenzuje ztrátu na způsobenou na soukromém majetku šesti druhy volně žijících živočichů, přičemž ještě donedávna se hradila i újma vyvolaná jedním z nejproblematictějších druhů, kormoránem velkým (*Phalacrocorax carbo*). Ačkoliv finanční náhrada představuje mandatorní výdaj státního rozpočtu a celková částka zůstává zlomkem položky státního rozpočtu, věnované životního rozpočtu, v poslední době sílí jak mezi politiky, tak části veřejnosti, zejména té, které se uvedený problém netýká, hlasy volající po razantním přehodnocení tohoto přístupu. Studie Ludmily Konečné proto představuje navýsost aktuální analýzu problému, navíc uskutečněnou pohledem zvenčí.

V úvodu představuje autorka problematiku kompenzací v ČR a odpovídajícím způsobem formuluje cíle práce. Následuje podrobný popis použité metodiky včetně statistického zpracování zjištěných údajů. Rozsáhlý literární přehled je podrobnou rešerší konfliktu mezi člověkem a jeho zájmy a volně žijícími živočichy ve světě. Je zřejmé, že se k řešení střetu mezi lidmi a živočichy používá v různých částech naší planety skutečně široká škála metod. Nicméně jen ojediněle najdeme hodnověrné údaje o jejich nikoli předpokládání nebo oficiálně deklarované, ale skutečné účinnosti.

Kapitola o konfliktních druzích v ČR se zaměřuje nejen na druhy volně žijících živočichů, na které se v době sepsované práce vztahoval výše uvedený zákon č. 115/2000 Sb., ale i o zvláště chráněné živočišné druhy, které se stávají kandidáty na zařazení mezi taxony, kterých se uvedený legislativní norma týká: zatím neoficiální požadavky na její novelizaci v tomto směru pocházejí nejen ze zájmových skupin, ale i některých resortů. Autorka nevynechala ani konfliktní druhy, které nejsou chráněnými druhy, ale lovnou zvěří.

Vlastní výsledky se zaměřují nejprve na vývoj početnosti živočišných druhů v ČR, jimiž způsobenou újmu státní správa soukromým subjektům nahrazuje. Pro rozbor kompenzací autorka shromáždila údaje od roku 2000, kdy zákon vstoupil v platnost, a o tam, kde je vzhledem k areálu rozšíření cílových druhů vhodné, je rozdělila podle jednotlivých krajů. Ukazuje se, že se celkově částka vyplácená za újmu způsobenou v ČR konfliktními druhy zvyšuje, populační trendy jednotlivých druhů se odlišují a odrážejí jejich bionomii.

V diskusi Konečná rozumným způsobem prezentuje zjištěné zákonitosti a konfrontuje je s poznatky jiných autorů. Závěr diplomové práce je formulován stručně, ale výstižně: výstupy studie tak mohou posloužit státní i dobrovolné ochraně přírody.

Seznam použité literatury čítá celkem 127 položek, dalších 46 informačních zdrojů získala autorka z internetu.

Celkové hodnocení

Diplomová práce Ludmily Konečné se zaměřila na již dnes vsutku aktuální téma náhrady újmy způsobené na soukromém majetku některými zvláště chráněnými druhy volně žijících živočichů v České republice. Dá se předpokládat, že se požadavky na zmiňované kompenzace v blízké budoucnosti hned z několika důvodů ještě zvýší. Ostatně, k stejnému závěru dochází na základě rozboru shromážděného materiálu i autorka.

Diplomantka si poměrně rychle osvojila ne vždy jednoznačnou a dynamicky se vyvíjející problematiku a prokázala schopnost vyhodnocovat nové poznatky, podloženou značným úsilím vyvíjeným zejména ve závěrečné fázi sestavování rukopisu. Přestože se nejedná o badatelskou samostatnou práci *sensu stricto*, přináší řadu cenných zjištění uplatnitelných v praktické péči o přírodní a krajinné dědictví.

Ludmila Konečná potvrdila, že je nejen schopná shromáždit vědecký materiál, ale také jej odpovídajícím způsobem zpracovat. Z těchto důvodů plně doporučuji přijetí diplomové práce k obhajobě.

Velká Lhota, 28.8.2013

RNDr. Jan Plesník, CSc.